

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **A. T.**, zast. JUDr. Jaroslavem Pavlasem, Ph.D., advokátem, se sídlem Náměstí 18, Velké Meziříčí, proti žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 12. 2009, č. j. 57 Ca 70/2009 - 35, ve znění opravného usnesení ze dne 3. 1. 2010, č. j. 57 Ca 70/2009 - 39,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 12. 2009, č. j. 57 Ca 70/2009 - 35, ve znění opravného usnesení ze dne 3. 1. 2010, č. j. 57 Ca 70/2009 - 39, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 6. 2009, č. j. KUJI 50363/2009, podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu změnil část výroku II. odvoláním žalobce napadeného rozhodnutí Městského úřadu Velké Meziříčí ze dne 30. 4. 2009, č. j. DOP/32026/2008/1736/2008-juran (dále též „rozhodnutí prvního stupně“), jinak odvolání žalobce proti výroku II. ve zbytku podle § 90 odst. 5 správního řádu zamítl a napadené rozhodnutí prvního stupně potvrdil.

Uvedeným rozhodnutím prvního stupně byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 3. a 7. a písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“). Svým jednáním žalobce porušil ustanovení § 4 písm. a), § 17 odst. 5 písm. e) a § 18 odst. 1 a 4 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů. Uvedeného přestupku se žalobce dopustil tím, že *„dne 1. 8. 2008 v 10:30 hod., jako řidič motorového vozidla VW Golf, reg. zn. X, jel po silnici číslo II/392, ve směru na obec Dolní Heřmanice. V km 0,222 ve Velkém Meziříčí na ulici Františkov nepříznivě ovlivnil rychlost jízdy zejména*

svým schopnostem, vlastnostem vozidla a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, jel na místě rychlostí minimálně 75 km/h a u domu číslo 71 předjížděl vozidlo ŠKODA Forman, reg. zn. X a to v době, kdy řidič v předu jedoucího vozidla dával znamení o změně směru jízdy vlevo. Došlo ke střetu přední části vozidla VW s levým bokem vozidla ŠKODA. Po nárazu bylo vozidlo ŠKODA odhozeno na levou stranu vedle komunikace, kde narazilo přední částí do zdi domu číslo 73. Při dopravní nehodě došlo ke zranění P. Š. a M. Š., který byl ošetřen na místě dopravní nehody a který nedal souhlas s vydáním lékařské zprávy. Ke zranění jiných osob nedošlo. Došlo ke hmotným škodám, které nebyly u správního orgánu uplatněny. Alkohol nezjištěn.“ Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 5000 Kč; zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 6 měsíců; a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 2500 Kč. Správní orgán v odůvodnění rozhodnutí prvního stupně uvedl, že je dostatečně prokázané, že žalobce reagoval na podnět před střetem, kdy vozidlo Škoda ještě nezměnilo směr. Proto je zcela evidentní, že žalobce reagoval na dávané znamení vozidla Škoda. Jiný důvod k prudkému brzdění v této době žalobce neměl. Teoreticky mohl a měl vidět dávané znamení, což koresponduje i s výpovědí svědka V. P., který uvedl, že znamení o změně směru vozidla Škoda bylo dávané. Vozidlo je konstruované tak, aby ukazatele směru bylo vidět ze všech stran. Rozhodující vliv na dopravní nehodu měla i rychlost vozidla žalobce, neboť ta měla podstatný vliv na případnou reakci žalobce a při velké rychlosti dochází ke špatnému vyhodnocování situace. Minimální rychlost vozidla byla podle znaleckého posudku vypočítána na 75 km/h. Žalobce tak spáchal přestupek tím, že v obci překročil povolenou rychlost a poté již reagoval na dávané znamení a vzniklou situaci. Svou nedbalostí způsobil dopravní nehodu. Ke spáchání přestupku vedl nepřesný odhad žalobce při větší rychlosti, než která byla povolena. Správní orgán při uložení sankce přihlédl k osobě pachatele. Bylo zjištěno, že přestupků se dopouští ojediněle, přičemž při dopravní nehodě nedošlo k velkým škodám. Proto uložil pokutu na spodní hranici zákonného rozpětí jak co se týče pokuty, tak i zákazu činnosti.

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že z výčtu ustanovení, které žalobce porušil, je na místě ve výroku II. vypuštění § 18 odst. 1 a § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích, což také bylo učiněno. Jinak ve zbytku byl výrok II. potvrzen a odvolání žalobce bylo zamítnuto. Podle žalovaného nelze přisvědčit odvolací námitce, že zavinění dopravní nehody je zcela na straně řidičky P. Š. Tomu totiž neodpovídá provedené dokazování. V něm byl opatřen jako důkaz znalecký posudek, který dospěl k závěru, že jedinou a hlavní příčinou dopravní nehody byla vysoká rychlost vozidla žalobce, a to již v zatáčce před nehodou. Střetová rychlost vozidla žalobce činila 50km/h. Při dodržení této rychlosti by však žalobce byl schopen zastavit své vozidlo ještě před střetem. Svědek V. P. popsal rychlost vozidla žalobce jako velmi rychlou. To potvrzuje výpověď P. Š., podle které vozidlo před střetem neviděla. Správní orgán v rozhodnutí prvního stupně nevycházel pouze ze znaleckého posudku, ale i z dalších podkladů. Při hodnocení skutkového stavu věci nepochybil, stejně jako nepochybil při hodnocení důkazů. K výsledkům místního šetření žalovaný nepřihlédl, neboť byly získány v rozporu se zákonem. Žalovaný uzavřel, že hlavní příčinou dopravní nehody byla vyšší rychlost žalobce, když podle znaleckého posudku jel před střetem rychlostí nejméně 75 km/h. V důsledku překročení rychlosti nebyl žalobce schopen adekvátně reagovat na vzniklou dopravní situaci. Správní orgán prvního stupně uložil žalobci sankci na spodní hranici zákonné sazby. Žalovaný shledal důvody pouze pro formulační upřesnění výroku napadeného rozhodnutí prvního stupně, jinak odvolání zamítl a toto rozhodnutí potvrdil.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 3. 12. 2009, č. j. 57 Ca 70/2009 - 35, ve znění opravného usnesení ze dne 3. 1. 2010, č. j. 57 Ca 70/2009 - 39, rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí prvního stupně pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Soud shledal důvodnou žalobní námitku, podle níž správní orgány rozhodly na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu a nesprávného zhodnocení provedených důkazů. Podle názoru soudu totiž skutkový stav vyžaduje doplnění. Závěry znalce k jím posuzovaným okolnostem

byly učiněny bez řádného zajištění veškerých potřebných podkladů. Soud vytknul znaleckému posudku, že nebylo provedeno šetření na místě dopravní nehody, v důsledku čehož nebylo provedeno zjištění veškerých vstupních podkladů a nebylo ani zajištěno přesné vymezení výhledových poměrů. Soud zmínil, že ve znaleckém posudku znalec k otázce vzájemné viditelnosti obou vozidel uvedl, že může být potvrzena nebo vyvrácena vyšetřovacím pokusem. Otázka viditelnosti se týkala znamení o změně směru jízdy a vzadu jedoucího vozidla. Pouze vyšetřovacím pokusem by se dala změřit dohlednost v zatáčce a zjistit, jakou rychlostí mělo jet vozidlo žalobce, aby bylo schopno reagovat na překážku. Podle soudu znalec opakovaně zdůraznil nutnost provedení tzv. vyšetřovacího pokusu za účelem změření dohlednosti v zatáčce a zjištění, jakou rychlostí mělo jet vozidlo žalobce, aby bylo schopno reagovat na překážku. Soud nepřihlédl k výsledkům místního šetření ze dne 27. 2. 2009, neboť bylo provedeno v rozporu se zákonem. Přesto uvedl, že v něm byla naměřena dohlednost v zatáčce rozdílně od vyjádření znalce. Soud dále zpochybnil věrohodnost svědeckých výpovědí, když v případě svědka V. P. se lišila jeho vyjádření ze dne 2. 8. 2008 a 20. 1. 2009. Žalovaný se rozdílností výpovědí nezabýval, vycházel pouze z jeho výpovědi ze dne 20. 1. 2009. Na základě uvedeného soud uzavřel, že za daného stavu nelze jednoznačně dospět k závěru, že se žalobce dopustil přestupku. Proto obě rozhodnutí správních orgánů zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Ve včas podané kasační stížnosti namítl žalovaný (dále též „stěžovatel“), že soud nesprávně posoudil právní otázku rozsahu dokazování, které bylo nutné vést ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V průběhu řízení před správními orgány bylo spolehlivě zjištěno, že žalobce jel před nehodou rychlostí výrazně převyšující nejvyšší dovolenou rychlost v daném místě. Znalcem bylo jednoznačně určeno, že žalobce jen rychlostí nejméně 75 km/h, což bylo také hlavní příčinou vzniku předmětné dopravní nehody. Není rozhodná otázka rozhledových poměrů a viditelnosti, když žalobce měl jet takovou rychlostí, nejvýše však 50 km/h, aby byl schopen reagovat na vzniklé překážky. Toho žalobce nedostál. Před nehodou jel rychlostí minimálně 75 km/h, což mu znemožnilo adekvátně reagovat. Stěžovatel v této souvislosti zdůraznil, že druhá účastnice dopravní nehody – řidička vozidla Škoda – nemohla před zahájením odbočovacího manévru předpokládat, že „*se za ní rychlostí min. 75 km/h řítí vozidlo řízené žalobcem*“. Stěžovatel dále uvedl, že popis nehodového děje od svědka V. P. ze dne 2. 8. 2008 nebyl svědeckou výpovědí. Šlo o úřední záznam sepsaný Policií ČR, nikoliv o autentickou výpověď. Oproti tomu dne 20. 1. 2009 byla pořízena jeho svědecká výpověď. Podle stěžovatele je správním orgánům vytýkáno pochybení v souvislosti s posouzením skutečností, které nejsou pro posouzení zavinění dopravní nehody rozhodující. Znalec sice provedení vyšetřovacího pokusu doporučil, nicméně by ho směřoval k otázce dohlednosti vozidel. Přesto znalec dospěl k jednoznačným závěrům, že vozidlo žalobce 20 m a 1 s před střetem jelo v pravém jízdním pruhu, a proto nepředjíždělo. Klíčové v celé věci bylo, že žalobce v době před nehodou jel rychlostí výrazně vyšší, než je nejvyšší dovolená rychlost, přičemž vozidlo Škoda nepředjíždělo. Tyto spolehlivě zjištěné skutečnosti jsou nejpodstatnější a vedou k závěru o podílu žalobce na dopravní nehodě. Proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozhodnutí krajského soudu je správné. Kasační stížnost by proto měla být Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel kasační stížností napadá správnost posouzení právní otázky soudem, což odpovídá důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V daném ohledu stěžovatel namítá, že soud nesprávně posoudil rozsah dokazování, které bylo nutné ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Nejvyšší správní soud shledal tuto námitku důvodnou.

Podle Nejvyššího správního soudu není mezi účastníky sporné, že dne 1. 8. 2008 došlo k výše popsané dopravní nehodě, jejímž účastníkem byl i žalobce. Sporným však zůstává podíl, resp. zavinění žalobce na předmětné dopravní nehodě. Krajský soud uvedl, že správní orgány rozhodly na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu a nesprávného zhodnocení provedených důkazů, a proto jejich rozhodnutí zrušil. Tento závěr Nejvyšší správní soud nesdílí. Skutkový stav tak, jak byl správními orgány zjištěn, nevyžaduje doplnění a tím méně v tom směru, jak požaduje krajský soud. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem krajského soudu, že závěry znalce k jím posuzovaným okolnostem byly učiněny bez řádného zajištění veškerých potřebných podkladů. Jestliže krajský soud vytknul znaleckému posudku, že nebylo provedeno šetření na místě dopravní nehody, v důsledku čehož zjištění veškerých vstupních podkladů nebylo provedeno a nebylo ani zajištěno přesné vymezení výhledových poměrů, jedná se výtku neoprávněnou a neopodstatněnou.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že klíčovou v celé věci je skutečnost, že znalec se zcela jednoznačně vyjádřil k tomu, že žalobce jel rychlostí nejméně 75 km/h, což bylo také hlavní příčinou vzniku předmětné dopravní nehody. Není proto rozhodná otázka rozhledových či výhledových poměrů a viditelnosti, když žalobce měl jet takovou rychlostí, nejvýše však 50 km/h, aby byl schopen reagovat na vzniklé překážky a nastalou dopravní situaci. Podle Nejvyššího správního soudu by provedení tzv. vyšetřovacího pokusu nepřineslo žádné nové rozhodné skutečnosti, které by měly vliv na právní hodnocení dané věci a podílu žalobce na dopravní nehodě. Zdůraznit je třeba to, že provedení vyšetřovacího pokusu znalec nezdůraznil, nýbrž pouze doporučil. Z obsahu znaleckého posudku přitom vyplývá, že jeho provedení by bylo podpůrným argumentem, který by však neměl vliv na závěry v něm učiněné. Podle názoru Nejvyššího správního soudu není zřejmé, co by mohlo být navíc, tedy nad rámec dosavadních skutkových zjištění, vyvozeno a vytěženo z vyšetřovacího pokusu, když podle zcela jednoznačných závěrů znalce hlavní příčinou dopravní nehody byla nepřiměřená a hlavně nedovolená rychlost vozidla řízeného žalobcem. Nabízí se tak otázka zda by, pokud by vyšetřovacím pokusem byla náležitě zjištěna vzájemná viditelnost vozidel, rozhledové a výhledové poměry, byl zvrácen závěr o nepřiměřené a nedovolené rychlosti vozidla řízeného žalobcem. Pokud by rozhledové poměry a vzájemná viditelnost byly dobré, nelze z toho učinit závěr, že žalobce mohl v obci jet rychlostí vyšší než 50 km/h. Pokud by rozhledové poměry byly minimální a viditelnost slabá, měl žalobce této skutečnosti přizpůsobit rychlost řízeného vozidla. V daném případě bylo postaveno na jisto, že vozidlo řízené žalobcem bylo 20 m a 1 s před střetem v pravém jízdním pruhu, a proto nepředjíždělo. Stejně tak bylo postaveno na jisto, že vozidlo řízené žalobcem by bylo při rychlosti 50 km/h schopno včas zastavit a srážce zabránit. Nicméně, jak vyplývá z obsahu znaleckého posudku, byla rychlost vozidla řízeného žalobcem na počátku brzdné stopy minimálně 75 km/h, přičemž střetovou rychlost znalec určil min. 50 km/h. Ostatně tomu odpovídá závěr znalce o tom, že *„jako jedinou a hlavní příčinu dopravní nehody lze hodnotit vysokou rychlost vozidla VW GOLF a to již v zatáčce před nehodou. Nedodržení bezpečné vzdálenosti byl důsledek rychlé jízdy, kterou již řidič vozidla VW GOLF nemohl ovlivnit.“*

Z vyšetřovacího pokusu by se dalo zjistit, jaká by měla být rychlost vozidla, aby byl jeho řidič schopen reagovat na nastalou dopravní situaci a kdy byla dána vzájemná

viditelnost obou vozidel. Nicméně takový závěr by podle Nejvyššího správního soudu nemohl vést ke zbavení odpovědnosti za dopravní nehodu žalobce, který řídil vozidlo jedoucí v obci rychlostí min. 75 km/h. Je obecně známou skutečností, že při vyšší rychlosti vozidla se prodlužuje dráha nezbytná k jeho bezpečnému zastavení. Ostatně již znalec uvedl, že pokud by žalobce jel s vozidlem předepsanou rychlostí 50 km/h (srov. § 18 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb.), bylo v jeho schopnostech vozidlo včas zastavit. Pokud však žalobce v obci jel rychlostí min. 75 km/h, musel být minimálně srozuměn s tím, jaké následky vlivem jeho rychlé jízdy mohou nastat. V obci smí jet řidič rychlostí nejvýše 50 km/h. Pokud tuto rychlost překročí a v přímé souvislosti s tím nastane dopravní nehoda, jde o zaviněné jednání, které ohrožuje zájem společnosti, tedy se jedná o přestupek.

Nejvyšší správní soud se shoduje s krajským soudem a stěžovatelem v tom, že místní šetření ze dne 27. 2. 2009 nebylo provedeno v souladu se zákonem. Nicméně tato skutečnost nemá vliv na zákonnost rozhodnutí prvního stupně, neboť to vychází z jiných rozhodných skutečností a podkladů. Krajský soud dále zpochybnil věrohodnost výpovědi V. P., když se lišila jeho vyjádření ze dne 2. 8. 2008 a 20. 1. 2009, přičemž stěžovatel se rozdílností výpovědi nezabýval a vycházel pouze z jeho výpovědi ze dne 20. 1. 2009. Tato výtka krajského soudu není důvodná. Úřední záznam, jehož obsahem je vyjádření V. P., byl vyhotoven příslušníkem Policie ČR dne 2. 8. 2008, zatímco správní řízení bylo zahájeno později (srov. čl. 25 a násl. správního spisu). Z toho vyplývá, že V. P. v době, kdy byl pořizován úřední záznam, nebyl v procesním postavení svědka. Účelem úředního záznamu bylo vytěžení maxima informací v krátké době po dopravní nehodě. Oproti tomu při ústním jednání ze dne 20. 1. 2009 již V. P. vystupoval v procesním postavení svědka. Jako svědek byl předem poučen a vyslechnut, přičemž účastníci řízení využili svého práva a svědkovi položili otázky. Je pravdou, že v obsahu úředního záznamu a protokolu o ústním jednání ze dne 20. 1. 2009 jsou rozpory a stěžovatel vycházel z obsahu svědecké výpovědi, která byla pořizena ve správním řízení. Nicméně i při přihlédnutí k těmto rozporům, případně i při zpochybnění věrohodnosti svědka, nelze dospět k jiným závěrům ohledně rozhodných příčin dopravní nehody a podílu žalobce na ní. Tou byla nepřiměřená a nedovolená rychlost vozidla řízeného žalobcem. Tento závěr přitom lze učinit i bez svědecké výpovědi svědka V. P.

Nejvyšší správní soud v projednávaném případě neshledal, že by správní orgány vycházely z nedostatečně či nesprávně zjištěného skutkového stavu. Závěry znalce uvedené ve znaleckém posudku jsou zcela jednoznačné a rozhodně z nich neplyne závěr o potřebnosti tzv. vyšetřovacího pokusu, jak nesprávně dovodil krajský soud. V řízení před správními orgány bylo zjištěno a prokázáno, co bylo příčinou dopravní nehody a jakou měrou k ní přispěl žalobce. Tyto závěry by výsledky vyšetřovacího pokusu nebyly s to zvrátit, takže jeho provedení by bylo navíc nadbytečné a v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. důvodná. Proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je tento soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu